

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

26. jaanuar 2017*

Apellatsioonkaebus — Konkurents — Keelatud kokkulepped — Vannitoaseadmete ja -sisustuse Belgia, Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Madalmaade ja Austria turg — ELTL artikli 101 ja Euroopa Majanduspiirkonna lepingu artikli 53 rikkumise tuvastamise otsus — Hindade kooskõlastamine ja tundliku äriteabe vahetamine — Üks rikkumine — Tõend — Trahvid — Täielik pädevus — Mõistlik aeg — Proportsionaalsus

Kohtuasjas C-626/13 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 29. novembril 2013 esitatud apellatsioonkaebus,

Villeroy & Boch Austria GmbH, asukoht Mondsee (Austria), esindajad: *Rechtsanwalt* A. Reidlinger ja *Rechtsanwalt* J. Weichbrodt,

apellant,

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: M. Kellerbauer, L. Malferrari ja F. Ronkes Agerbeek, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: A. Tizzano, Euroopa Kohtu asepresident esimese koja presidendi ülesannetes, kohtunikud M. Berger, E. Levits, S. Rodin (ettekandja) ja F. Biltgen,

kohtujurist: M. Wathelet,

kohtusekretär: ametnik K. Malacek,

arvestades kirjalikus menetluses ja 10. septembri 2015. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: saksa

otsuse

- 1 Villeroiy & Boch Austria GmbH (edaspidi „Villeroiy & Boch Austria“) palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 16. septembri 2013. aasta otsuse Villeroiy & Boch Austria jt vs. komisjon (T-373/10, T-374/10, T-382/10 ja T-402/10, ei avaldata, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2013:455) osas, milles Üldkohus jättis rahuldamata tema hagi nõudes tühistada teda puudutavas osas komisjoni 23. juuni 2010. aasta otsus K(2010) 4185 (lõplik) ELTL artiklis 101 ja EMP lepingu artiklis 53 sätestatud menetluse kohta (Juhtum COMP/39092 – Vannitoa seadmed ja sisustus) (edaspidi „vaidlusalune otsus“).

Õiguslik raamistik

Määrus (EÜ) nr 1/2003

- 2 Nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [ELTL] artiklites [101] ja [102] sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 23 lõigetes 2 ja 3 on ette nähtud:

„2. Komisjon võib oma otsusega määrata ettevõtjatele ja ettevõtjate ühendustele trahve, kui need tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu:

a) rikuvad [ELTL] artiklit [101] või [102] [...]

[...]

Ühegi rikkumises osalenud ettevõtja ja ettevõtjate ühenduse puhul ei tohi trahv ületada 10% selle eelmise majandusaasta kogukäibest.

[...]

3. Trahvisumma määramisel võetakse arvesse nii rikkumise raskust kui ka kestust.“

2006. aasta suunised

- 3 Suuniste määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (ELT 2006, C 210, lk 2; edaspidi „2006. aasta suunised“) punktis 2 on trahvisumma kindlaksmääramise kohta märgitud, et „arvesse [tuleb võtta] rikkumise raskust ja kestust“ ning et „määratav trahv [ei tohi] ületada määruse [...] nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 teises ja kolmandas lõigus osutatud piirmäära“.

- 4 2006. aasta suuniste punktis 37 on märgitud:

„Kuigi käesolevates suunistes kirjeldatakse trahvide määramise üldmeetodit, võib konkreetse juhtumi eripäradest või teataval tasemel hoiatava mõju tagamisest tingituna olla õigustatud nimetatud meetodist või punktis 21 sätestatud piiridest loobumine.“

Vaidluse taust ja vaidlusalune otsus

- 5 Keelatud kokkuleppega seotud tooted on vannitoaseadmed ja -sisustus, mis kuuluvad ühte järgmisest kolmest tootealamrühmast: kraanid ja toruliitmikud, dušikabiinid ja lisaseadmed ning keraamilised tooted (edaspidi „kolm tootealamrühma“).

- 6 Vaidluse taust on välja toodud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1–19 ja selle võib kokku võtta alljärgnevalt.
- 7 Komisjon tuvastas vaidlusaluses otsuses ELTL artikli 101 lõike 1 ja 2. mai 1992. aasta Euroopa Majanduspiirkonna lepingu (EÜT 1994, L 1, lk 3; ELT eriväljaanne 11/52, lk 3; edaspidi „EMP leping“) artikli 53 rikkumise vannitoaseadmete ja -sisustuse sektoris. Komisjoni sõnul pandi rikkumine, milles osalesid 17 ettevõtjat, toime eri perioodidel ajavahemikus 16. oktoobrist 1992 kuni 9. novembrini 2004 ning see toimus konkurentsivastaste kokkulepete või kooskõlastatud tegevuse vormis Belgia, Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Madalmaade ja Austria territooriumil.
- 8 Täpsemalt märkis komisjon vaidlusaluses otsuses, et tuvastatud rikkumine seisnes esiteks vannitoaseadmete ja -sisustuse tootjate poolt iga-aastaste hinnatõusude ja muude hinnakujunduselementide kooskõlastamises regulaarsetel koosolekutel riiklikes kutseühendustes, teiseks hindade kindlaksmääramises või kooskõlastamises selliste konkreetsete sündmuste nagu toorainehinna suurenemise, euro kasutuselevõtu ja maanteemaksu kehtestamise puhul, ning kolmandaks tundliku äriteabe avaldamises ja vahetamises. Lisaks tuvastas komisjon, et hindade kindlaksmääramine vannitoaseadmete ja -sisustuse sektoris toimus iga-aastase tsüklina. Selles kontekstis kehtestasid tootjad hinnaskaalad, mis tavaliselt kehtisid terve aasta ning mida kasutati ärisuhete alusena hulgimüüjatega.
- 9 Villeroy & Boch Austria ning teised hagejad esimeses kohtuastmes Villeroy & Boch AG (edaspidi „Villeroy & Boch“), Villeroy & Boch SAS (edaspidi „Villeroy & Boch Prantsusmaa“) ning Villeroy & Boch Belgium SA (edaspidi „Villeroy & Boch Belgia“) tegutsevad vannitoaseadmete ja -sisustuse sektoris. Villeroy & Bochile kuulub 100% osalus Villeroy & Boch Austria, Villeroy & Boch Prantsusmaa, Villeroy & Boch Belgia, Ucosan BV ja tema tütarettevõtjate ning Villeroy & Boch SARLi kapitalis.
- 10 Masco Corp. ja tema tütarettevõtjad, sealhulgas Hansgrohe AG, kes toodab kraane ja toruliitmikke, ja Hüppe GmbH, kes toodab dušikabiine, teavitasid 15. juulil 2004 komisjoni keelatud kokkuleppest vannitoaseadmete ja -sisustuse sektoris ja taotlesid kaitset trahvide eest komisjoni teatise kohaselt, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul (EÜT 2002, C 45, lk 3; ELT eriväljaanne 08/02, lk 155; edaspidi „2002. aasta koostööteatis“), või kui seda ei anta, siis määratavate trahvisummade vähendamist. Komisjon võttis 2. märtsil 2005 vastu otsuse, milles ta andis Mascole teatise punkti 8 alapunkti a ja punkti 15 alusel tingimusliku kaitse trahvi eest.
- 11 Komisjon viis 9. ja 10. novembril 2004 mitme vannitoaseadmete ja -sisustuse sektoris tegutseva äriühingu ja riikliku kutseühenduse ruumides läbi etteteatamata kontrollid.
- 12 Grohe Beteiligungs GmbH ja tema tütarettevõtjad ning American Standard Inc. (edaspidi „Ideal Standard“) taotlesid vastavalt 15. ja 19. novembril 2004 2002. aasta koostööteatise alusel kaitset trahvide eest või kui seda ei anta, siis trahvi summa vähendamist.
- 13 Pärast seda, kui komisjon oli ajavahemikus 15. novembrist 2005 kuni 16. maini 2006 saatnud teabenõudeid mitmele vannitoaseadmete ja -sisustuse sektoris tegutsevale äriühingule ja ühendusele, sealhulgas hagejad esimeses kohtuastmes, võttis ta 26. märtsil 2007 vastu vastuväiteteatise, mis tehti viimastele teatavaks.
- 14 17. ja 19. jaanuaril 2006 taotlesid ka Roca SARL ja Hansa Metallwerke AG ning nende tütarettevõtjad 2002. aasta koostööteatise alusel kaitset trahvide eest, või kui seda ei anta, siis trahvisummade vähendamist. Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG Armaturenfabrik esitas sarnase taotluse 20. jaanuaril 2006.

- 15 Pärast ajavahemikus 12. kuni 14. novembrini 2007 toimunud ärakuulamist, millel esimese kohtuastme hagejad osalesid, 9. juulil 2009 asjaolude ülevaadet sisaldava kirja saatmist, milles juhiti nende tähelepanu teatavatele tõenditele, millele komisjon kavatses tugineda lõpliku otsuse ja täiendavate teabenõuete vastuvõtmisel, mis saadeti hiljem muu hulgas kõnealustele hagejatele, võttis komisjon 23. juunil 2010 vastu vaidlusaluse otsuse. Komisjon leidis otsuses, et käesoleva kohtuotsuse punktis 8 kirjeldatud tegevus kuulus üldisesse plaani, mille eesmärk oli piirata konkurentsi nimetatud otsuse adressaatide vahel ning millel olid ühe vältava rikkumise tunnused, ning rikkumise kohaldamisala hõlmas kolme tootealamrühma ning Belgia, Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Madalmaade ja Austria territooriumi. Sellega seoses rõhutas see institutsioon eelkõige asjaolu, et tegevus vastas korduvale mudelile, mis osutus samaks kuues komisjoni uurimisega hõlmatud liikmesriigis. Ta tõi välja ka selliste riiklike kutseühenduste olemasolu, mille tegevus hõlmab kõiki kolme tootealamrühma ja mida ta nimetas „kooskõlastusasutuseks“, selliste riiklike kutseühenduste olemasolu, kuhu kuuluvad liikmed, kelle tegevus on seotud vähemalt kahega kolmest tootealamrühmast ja mida ta nimetas „toodetevaheliseks ühenduseks“, ning spetsialiseerunud ühenduste olemasolu, kuhu kuuluvad liikmed, kelle tegevus on seotud ühega kolmest tootealamrühmast. Viimaseks tuvastas ta selliste ettevõtjate tuumikrühma esinemise, kes osalesid keelatud kokkuleppes eri liikmesriikides ning kooskõlastusasutustes ja toodetevahelistes ühendustes.
- 16 Komisjoni sõnul osalesid esimese kohtuastme hagejad rikkumises järgmiste ühenduste liikmetena: IndustrieForum Sanitär, mis asendas alates 2001. aastast Freundeskreis der deutschen Sanitärindustrie'd, Arbeitskreis Baden und Durschen, mis asendas alates 2003. aastast Arbeitskreis Duschabtrennungen ja Fachverband Sanitär-Keramische Industrie'd Saksamaal, Arbeitskreis Sanitärindustrie (edaspidi „ASI“) Austrias, Vitreous China-group Belgias, Sanitair Fabrikanten Platform Madalmaades ja Association française des industries de céramique sanitaire Prantsusmaal. Madalmaades toime pandud rikkumise osas tuvastas komisjon vaidlusaluse otsuse põhjenduses 1179 sisuliselt, et selles rikkumises osalenud ettevõtjatele ei onud aegumise tõttu võimalik selle eest trahvi määrata.
- 17 Vaidlusaluse otsuse artiklis 1 loetles komisjon ettevõtjad, kellele ta määras karistuse ELTL artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 rikkumise eest alates 1. jaanuarist 1994, kuna nad osalesid keelatud kokkuleppes vannitoaseadmete ja -sisustuse sektoris Belgias, Saksamaal, Prantsusmaal, Itaalias, Madalmaades ja Austrias eri perioodidel ajavahemikus 16. oktoobrist 1992 kuni 9. novembrini 2004. Mis puudutab hagejaid esimese kohtuastmes, siis karistas komisjon otsuse artikli 1 lõikes 1 Villeroy & Bochi osalemise eest selles ühes rikkumises ajavahemikus 28. septembrist 1994 kuni 9. novembrini 2004 ning tema tütarettevõtjaid Villeroy & Boch Austriat, Villeroy & Boch Belgiat ja Villeroy & Boch Prantsusmaad seoses ajavahemikega kõige varem 12. oktoobrist 1994 kuni 9. novembrini 2004.
- 18 Vaidlusaluse otsuse artikli 2 lõikes 8 määras komisjon trahvi esiteks Villeroy & Bochile summas 54 436 347 eurot, teiseks solidaarselt Villeroy & Bochile ja Villeroy & Boch Austriale summas 6 083 604 eurot, kolmandaks solidaarselt Villeroy & Bochile ja Villeroy & Boch Belgiale summas 2 942 608 eurot ning neljandaks solidaarselt Villeroy & Bochile ja Villeroy & Boch Prantsusmaale summas 8 068 441 eurot. Esimese kohtuastme hagejatele määratud trahvide kogusumma oli seega 71 531 000 eurot.
- 19 Komisjon arvutas need trahvid 2006. aasta suuniste alusel.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 20 Apellant esitas kohtuasjas T-373/10 8. septembril 2010 Üldkohtu kantseleisse saabunud hagiavalduse, milles palus teda puudutavas osas vaidlusalune otsus tühistada või teise võimalusena talle määratud trahvi vähendada.

- 21 Tühistamise nõude põhjendamiseks väitis apellant Üldkohtus, et komisjon kvalifitseeris tuvastatud rikkumise vääralt üheks, mitmeosaliseks ja vältavaks rikkumiseks ning et lisaks rikkus ta selliselt toimides põhjendamiskohustust, jättes asjaomased turud piisavalt täpselt piiritlemata. Veel väitis apellant, et komisjon leidis vääralt, et apellant on osalenud keelatud kokkuleppes Austria turul. Selles suhtes viitab apellant sellele, et rikkumise kohta Austrias ei ole tõendeid. Viimaseks ei olnud ta nõus talle määratud solidaarse trahviga ning ta väitis, et trahvi hindamisel on tehtud hindamisviga, et trahvi tuleb vähendada haldusmenetluse liiga pika kestuse tõttu ja et trahv on ebaproportsionaalne.
- 22 Teise võimalusena esitas apellant määratud trahvi vähendamise nõude.
- 23 Üldkohus jättis vaidlustatud kohtuotsusega hagi tervikuna rahuldamata.

Poolte nõuded

- 24 Apellant palub Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus tervikuna, kuivõrd Üldkohus jättis selle kohtuotsusega tema hagi rahuldamata;
 - teise võimalusena tühistada vaidlustatud kohtuotsus osaliselt;
 - kolmanda võimalusena vähendada talle määratud trahvi;
 - neljanda võimalusena tühistada vaidlustatud kohtuotsus ja saata kohtuasi Üldkohtule tagasi otsuse tegemiseks, ja
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 25 Komisjon palub Euroopa Kohtul:
- jätta apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata osaliselt vastuvõetamatuse ja osaliselt ilmselge põhjendamatusse tõttu, ning
 - mõista kohtukulud välja apellandilt.

Apellatsioonkaebus

- 26 Apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitab apellant neli väidet. Esimese väite kohaselt on Üldkohus rikkunud õigusnormi väidetavalt Austrias toime pandud rikkumiste hindamisel. Teise väite kohaselt on Üldkohus rikkunud õigusnormi mitmeosalise ja vältava rikkumise tuvastamisel. Kolmas väide on selle kohta, et Üldkohus ei teostanud määratud trahvisumma kontrollimiseks oma täielikku pädevust. Neljas väide käsitleb proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist.

Esimene väide, et väidetavalt Austrias toime pandud rikkumisi on hinnatud vääralt

Poolte argumendid

- 27 Esimeses väites kinnitab apellant, et Üldkohtu järeldused on õiguslikult väärad osas, mis puudutavad väidetavalt Austrias ajavahemikus 12. oktoobrist 1994 kuni 9. novembrini 2004 toime pandud sisulisi rikkumisi, ja neid järeldusi tuleb seega muuta.

- 28 Mis puudutab täpsemalt 1994. aastat, siis tõlgendas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 175 ja 176 komisjoni järeldusi laiendavalt, muutes nii vastuolus ELTL artikli 296 teise lõiguga vaidlusaluse otsuse põhjendusi. Nimelt ei märkinud komisjon otsuse põhjendustes 299–301 vastupidi Üldkohtu leitule, et 1994. aastal toimunud ASI koosolekul käsitleti lisaks dušikabiinidele ning kraanidele ja toruliitmikele ka vannitoa keraamilisi tooteid.
- 29 Mis puudutab aastaid 1995–1997, siis märkis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 185, 190 ja 196, et apellant osales seadusvastastes aruteludes koosolekul, mis toimusid 16. novembril 1995, 23. aprillil 1996 ja 15. oktoobril 1997.
- 30 Seoses 16. novembri 1995. aasta koosolekuga väidab apellant aga sisuliselt, et järeldus rikub õigusnorme ainuüksi seetõttu, et Üldkohus ei vastanud kõikidele tema argumentidele. Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 189 ja järgmistes punktides sisalduvad Üldkohtu märkused 23. aprilli 1996. aasta koosoleku kohta, mille kohaselt ei oma tähtsust see, et kõnealune arutelu korraldati hulgimüüjate soovil, rikuvad samuti õigusnorme, kuna etteheidetavale tegevusele on täiesti seaduslik alternatiivne seletus, et vannitoatoodete hulgimüüjad nõudsid sõnaselgelt iga-aastaste hinnakirjade kehtestamist teatavatel kuupäevadel, et nad saaksid oma kataloogid avaldada. 15. oktoobri 1997. aasta koosoleku osas ületas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 194 lisaks ELTL artiklis 263 ette nähtud seaduslikkuse kontrolli piire, kui ta tugines põhjendustele, mida komisjoni vastuväiteteatis ei sisaldanud.
- 31 Vastuolude tõttu rikuvad õigusnorme ka vaidlustatud kohtuotsuse punktis 197 ja järgmistes punktides sisalduvad 1998. aastat käsitlevad Üldkohtu märkused apellandi väidetava osalemise kohta keelatud kokkuleppeid käsitlevate õigusnormide rikkumises. Nimelt märkis Üldkohus kohtuotsuse punktides 197–202, et komisjon ei ole tõendanud, et apellant osales konkurentsioigusega vastuolus olevates aruteludes 1998. aastal. Täpsemalt ei võimaldanud seda osalemist tõendada Masco ütlused. On ebaloogiline, et Üldkohus tugineb seejärel kohtuotsuse punktis 203 samadele Masco ütlustele, et tõendada, et apellant ei teatanud enda mitteseotusest 1998. aastal toimunud õigusvastase tegevusega. Lisaks ei võimalda need ütlused ega muud punktis 203 mainitud kaudsed tõendid tõendada, et apellant ei teatanud enda mitteseotusest. Üldkohus rikkus seega ka kohtupraktikas välja kujundatud õiguspõhimõtteid, mille kohaselt on kaudsete tõendite kogum piisav, et tõendada koosoleku vastuolu konkurentsioigusega, vaid juhul, kui see tõendab koosolekute süstemaatilisust ja nende konkurentsivastast sisu ja kui seda kinnitab ettevõtja olulise tõendusliku väärtusega avaldus. Käesolevas asjas ei ole kumbki tingimus täidetud.
- 32 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 208 sisalduvad 1999. aastat puudutavad järeldused – mille kohaselt kinnitab komisjoni esitatud tõend, see tähendab Ideal Standardi koostatud ASI 6. septembri 1999. aasta koosoleku käsikirjaline protokoll, õiguslikult piisavalt apellandi osalemist õigusvastastes aruteludes – rikuvad õigusnormi. Nimelt ei saa 2002. aasta koostööteatise alusel trahvi vähendamist taotlenud ettevõtja ütlused tõendada piisavalt rikkumist, kuna mitu süüdistatavat ettevõtjat on selle õigsuse vaidlustanud.
- 33 Seoses 2000. aastaga leidis Üldkohus ASI 12. ja 13. oktoobri 2000. aasta koosoleku protokollile tuginedes vaidlustatud kohtuotsuse punktis 214, et vaatamata sellele, et apellandi konkurentsivastase tegevuse kohta sel aastal puuduvad otsesed tõendid, „tuleb märkida, et 1999. aastal toimunud õigusvastaste arutelude mõju avaldus aastal 2000“. Ent kõnealune protokoll, mida Üldkohus on pealegi vääralt tõlgendanud, ei ole piisav tõend selle kohta.
- 34 Mis puudutab 2001. aastat, siis tuvastas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 214–218 apellandi osalemise õigusvastastes aruteludes ainult seetõttu, et väidetavad õigusvastased arutelud avaldasid 2000. aastal endiselt mõju. Oma seisukohtade põhjendamiseks piirdus Üldkohus viitega vaidlusaluse otsuse põhjendustele 652–658, selgitamata, miks on seisukohad, millele ta viitas, veenvad.
- 35 Aastate 2002 ja 2003 puhul ei võtnud Üldkohus apellandi väiteid arvesse.

36 Mis puudutab viimaseks 2004. aastat, siis on vaidlustatud kohtuotsuse punktis 228 Üldkohtu täheldatu vastuoluline ja rikub õigusnormi. Nimelt leidis Üldkohus selles küsimuses, et apellanti, kes ASI 22. jaanuari 2004. aasta koosolekul ei osalenud, teavitati selle koosoleku protokolliga samal koosolekul tema konkurentide tehtud otsustest, kuigi vaidlustatud kohtuotsuse punktis 212 leidis Üldkohus, et ainult see, et ASI koosolekute protokollid tuli põhimõtteliselt saata kõikidele ühenduse liikmetele, ei võimalda tõendada, et apellant sellega tegelikult tutvus.

37 Komisjon palub esimese väite tagasi lükata.

Euroopa Kohtu hinnang

38 Esimeses väites viitab apellant mitmele Üldkohtu järeldustes sisalduvale veale seoses väidetavalt Austrias ajavahemikus 12. oktoobrist 1994 kuni 9. novembrini 2004 toime pandud rikkumistega.

39 Mis puudutab esiteks apellandi argumente 1994. aasta kohta, siis tuleb tõdeda, et apellant piirdub käesolevas asjas esimese astme menetluses Üldkohtus esitatud argumentide kordamisega. Nii on see ka 23. aprilli 1996. aasta koosolekut puudutavate argumentide puhul.

40 Tuleb aga meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb apellatsioonkaebuses näidata täpselt selle kohtuotsuse kritiseeritavad osad, mille tühistamist nõutakse, samuti seda nõuet konkreetselt toetavad õiguslikud argumendid. Nimetatud nõudele ei vasta apellatsioonkaebus, mis piirdub üksnes Üldkohtule esitatud väidete ja argumentidega ega sisalda argumentatsiooni, milles tuuakse konkreetselt esile vaidlustatud kohtuotsuses väidetavalt sisalduv õigusnormi rikkumine. Selline apellatsioonkaebus kujutab tegelikult endast ainult nõuet, millega soovitakse saavutada Üldkohtule esitatud hagiavalduse uuesti läbivaatamine, mis ei kuulu aga Euroopa Kohtu pädevusse (vt eelkõige kohtuotsused, 30.6.2005, Eurocermex vs. Siseturu Ühtlustamise Amet, C-286/04 P, EU:C:2005:422, punktid 49 ja 50, ning 12.9.2006, Reynolds Tobacco jt vs. komisjon, C-131/03 P, EU:C:2006:541, punktid 49 ja 50).

41 Järelikult tuleb apellandi argumendid 1994. aasta kohta ja 23. aprilli 1996. aasta koosoleku kohta vastuvõetamatus tõttu tagasi lükata.

42 Mis puudutab teiseks apellandi argumente 16. novembri 1995. aasta ja 15. oktoobri 1997. aasta koosolekute kohta, mille kohaselt sisuliselt ei ole vaidlustatud kohtuotsust põhjendatud, siis olgu meenutatud, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale ei nõua põhjendamiskohustus, et Üldkohus esitaks ammendava ning üksikasjaliku ülevaate menetluse poolte kõikidest arutluskäikudest. Põhjendus võib seega olla tuletatav, kui see võimaldab huvitatud isikutel teada saada põhjused, mille tõttu Üldkohus nende argumentidega ei nõustunud, ning kui Euroopa Kohtul on piisavalt teavet kontrolli teostamiseks (vt eelkõige kohtuotsused, 2.4.2009, Bouygues ja Bouygues Télécom vs. komisjon, C-431/07 P, EU:C:2009:223, punkt 42, ning 22.5.2014, Armando Álvarez vs. komisjon, C-36/12 P, EU:C:2014:349, punkt 31).

43 Ent käesolevas asjas hindas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 180–185 ja 192–196 apellandi argumente Austrias toime pandud rikkumise kohta seoses nende erinevate koosolekutega ning lükkas need tagasi. Iga koosoleku puhul viitas Üldkohus asjakohastele tõenditele ja vaidlusalusele otsusele, enne kui ta apellandi argumentatsiooni põhjendamatus tõttu tagasi lükkas. Selliselt toimides on Üldkohus põhjendanud vaidlustatud kohtuotsust.

44 Järelikult tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 42 mainitud apellandi argumendid tagasi lükata.

45 Mis puudutab 15. oktoobri 1997. aasta koosolekut, siis tuleb tagasi lükata ka apellandi argument, mille kohaselt tugines Üldkohus põhjendustele, mida komisjoni vastuväiteteatis ei sisaldanud. Nimelt tuleb tõdeda, et Üldkohus tugines vaidlustatud kohtuotsuse punktis 194 vaidlusaluse otsuse punktides 295

ja 307 esitatud põhjendustele. Apellant aga ei väitnud Üldkohtus, et otsuse ja vastuväiteteatise vahel esineb selles küsimuses ebakõla. Järelikult ei saa ta väljakujunenud kohtupraktika kohaselt (vt eelkõige kohtuotsus, 22.10.2015, AC-Treuhand *vs.* komisjon, C-194/14 P, EU:C:2015:717, punkt 54) Euroopa Kohtu apellatsioonimenetluses sellisele argumendile tugineda.

- 46 Mis puudutab kolmandaks 30. aprilli ja 18. juuni 1998. aasta koosolekuid, siis tuleb märkida, et Üldkohus tõdes vaidlustatud kohtuotsuse punktis 199, et ükski komisjoni esitatud tõend ei võimalda tõendada apellandi rikkumises osalemist. Kuid kohtuotsuse punktis 203 leidis Üldkohus selgelt, et kuna apellant ei ole avalikult enda mitteseotusest teatanud ning kuna 15. oktoobri 1997. aasta kokkuleppe konkurentsivastased tagajärjed avaldasid endiselt mõju järgneval aastal, siis võis komisjon asuda seisukohale, et apellant ei lõpetanud rikkumises osalemist 1998. aastal. Selliselt toimides täitis Üldkohus põhjendamiskohustust, võimaldades seega pooltel oma põhjenduskäiku vaidlustada ning Euroopa Kohtul apellatsioonimenetluses kontrolli teostada, ega rikkunud tõendite hindamisel ühtegi õigusnormi.
- 47 Viimases küsimuses tuleb nimelt toonitada, et vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikale tuleb konkurentsivastase tegevuse või kokkuleppe olemasolu enamikul juhtudel tuletada teatud hulgast kokkulangevustest ja kaudsetest tõenditest, mis võivad, kui neid käsitleda koos, muu loogilise selgituse puudumisel olla konkurentsieeskirjade rikkumise tõendiks. Mitu aastat kestva rikkumise puhul asjaolu, et esitatud ei ole otseseid tõendeid selle kohta, et äriühing osales nimetatud rikkumises teatava kindla ajavahemiku jooksul, ei takista nimelt rikkumise toimunuks lugemist ka nimetatud ajavahemiku jooksul, kui selline järeldus põhineb objektiivsetel ja omavahel kooskõlas olevatel kaudsetel tõenditel, seda, et äriühing ei ole enda mitteseotusest avalikult teatanud, võidakse selles suhtes arvesse võtta (vt selle kohta kohtuotsus, 17.9.2015, Total Marketing Services *vs.* komisjon, C-634/13 P, EU:C:2015:614, punktid 26–28 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 48 Samuti ei rääkinud Üldkohus endale vastu ega rikkunud põhjendamiskohustust, kui ta leidis, et kuigi Masco avaldus üksi ei võimaldanud tõendada apellandi osalemist teabevahetuses aastal 1998, võis seda teiste tõendite hulgas õiguspäraselt arvesse võtta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 203 kirjeldatud üksteist toetavate kaudsete tõendite kogumis, et tõendada, et apellant ei katkestanud osalemist õigusvastases tegevuses aastal 1998.
- 49 Viimaseks tuleb apellandi argumendid vastuvõetamatus tõttu tagasi lükata osas, milles nendega seatakse kahtluse alla Üldkohtu hinnang asjaoludele ja tõenditele. Nimelt nähtub Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et Euroopa Kohus ei kontrolli üldjuhul apellatsioonimenetluses faktilistele asjaoludele Üldkohtu antud hinnangut. Nagu nähtub ETL artiklist 256 ja Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 58 esimesest lõigust, saab edasi kaevata ainult õigusküsimustes. Seega on ainult Üldkohus pädev tuvastama ja hindama fakte ning hindama tõendeid, välja arvatud juhul, kui fakte ja tõendeid on moonutatud (vt selle kohta kohtuotsus, 2.10.2003, Salzgitter *vs.* komisjon, C-182/99 P, EU:C:2003:526, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 50 Mis puudutab neljandaks 1999. aastal toimunud koosolekuid, siis tuleb tõdeda, nagu nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktist 206, et komisjon ei tuginenud pelgalt Ideal Standardi leebema kohtlemise taotlusele, vaid 6. septembri 1999. aasta koosoleku käsikirjalisele protokollile, mille koostas Ideal Standardi esindaja õigusvastase koosoleku päeval. Vastupidi apellandi väitele ei ole niisuguse tõendi puhul – mis ei pärine ajast, kui see äriühing esitas oma leebema kohtlemise taotluse 2002. aasta koostööteatise alusel, vaid asjaolude toimumise ajast, nagu märkis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 207 – vaja muid kokkulangevaid tõendeid. Argument tuleb seega põhjendamatus tõttu tagasi lükata.
- 51 Viimaseks tuleb seoses ASI 12. ja 13. oktoobri 2000. aasta koosolekuga tõdeda, et apellandi argumendid põhinevad vaidlustatud kohtuotsuse punkti 214 vääral tõlgendamisel. Nimelt ei tuginenud Üldkohus vastupidi apellandi väidetule selle koosoleku protokollile, et tõdeda, et 1999. aastal toimunud õigusvastaste arutelude mõju avaldus aastal 2000. Lisaks on nende argumentide eesmärk peamiselt

seada kahtluse alla tõenditele Üldkohtu antud hinnang, tõendamata siiski, et neid on moonutatud. Järelikult on need käesoleva kohtuotsuse punktis 49 esitatud kohtupraktikat arvestades vastuvõetamatud.

- 52 Mis puudutab kuuendaks aastat 2001, siis põhineb apellandi argument samuti vaidlustatud kohtuotsuse vääralt tõlgendamisel ja tuleb seega tagasi lükata. Kohtuotsuse punktides 215–218 nähtub nimelt selgelt, et Üldkohus ei tuvastanud apellandi osalemist 2001. aastal toimunud õigusvastastes aruteludes selle alusel, et 2000. aastal toimunud arutelud avaldasid endiselt mõju järgneval aastal. Nimelt tugines Üldkohus kohtuotsuse punktides 215–217 selle äriühingu osalemisele mitmel 2001. aasta koosolekul, kus osalejad leppisid kokku hulgimüüjatele hinnaskaalade saatmise kuupäeva ja hinnatõusude kuupäeva, ning nende koosolekute seotusele 2000. ja 2001. aastal toimunud muude koosolekutega, millel see äriühing ei osalenud, kuid mille käigus ASI liikmed viitasid arvudes väljendatud hinnatõusudele alates 1. jaanuarist 2002.
- 53 Seitsmendaks, seoses apellandi argumentidega, mille kohaselt on vaidlustatud kohtuotsust põhjendatud ebapiisavalt, kuna Üldkohus ei ole arvesse võtnud tema argumente aastate 2002 ja 2003 kohta, piisab, kui tõdeda, et Üldkohus viitas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 219–226 iga asjassepuutuva koosoleku osas asjakohastele tõenditele ja vaidlusalusele otsusele, enne kui ta apellandi argumentid põhjendamatusesse tõttu tagasi lükkas. Käesoleva kohtuotsuse punktis 42 esitatud kohtupraktika kohaselt ei olnud ta kohustatud vastama apellandi kõikidele väidetele. Järelikult tuleb apellandi kõnealused argumentid tagasi lükata.
- 54 Mis puudutab viimaseks apellandi argumente 22. jaanuari 2004. aasta koosoleku kohta, siis tuleb tõdeda, et apellant soovib kahtluse alla seada tõenditele Üldkohtu antud hinnangut, tuginemata siiski nende moonutamisele. Seetõttu on need argumentid käesoleva kohtuotsuse punktis 49 viidatud kohtupraktikat arvestades vastuvõetamatud.
- 55 Eelneva põhjal tuleb esimene väide osaliselt vastuvõetamatuse ja osaliselt põhjendamatusesse tõttu tagasi lükata.

Teine väide ühe ja vältava rikkumise esinemise kohta

Poolte argumentid

- 56 Teises väites kinnitab apellant esiteks, et ühe, mitmeosalise ja vältava rikkumise õigusmõiste on iseenesest vastuolus ELTL artikli 101 ja EMP lepingu artikliga 53 ning seda ei tohiks seega kohaldada. Nimelt puudub sellel mõistel liidu õiguses igasugune õiguslik alus. Lisaks väidab apellant, et vaidlustatud kohtuotsust ei ole piisavalt põhjendatud, kuna Üldkohus ei vastanud tema selle kohta esitatud argumentidele.
- 57 Teiseks leiab apellant teise võimalusena, et käesolevas asjas ei olnud ühe rikkumise tuvastamise tingimused täidetud, kuna komisjon ei ole asjaomast turgu piiritlenud ja tõendatud ei ole seda, et eri tegevused on üksteist täiendavad.
- 58 Kolmandaks on apellant seisukohal, et kuna 16. septembri 2013. aasta kohtuotsustes Wabco Europe jt vs. komisjon (T-380/10, EU:T:2013:449), Keramag Keramische Werke jt vs. komisjon (T-379/10 ja T-381/10, ei avaldata, EU:T:2013:457) ning Duravit jt vs. komisjon (T-364/10, ei avaldata, EU:T:2013:477) on vaidlusalune otsus mõne liikmesriigi osas osaliselt tühistatud ning kuna teatavatele ettevõtjatele võis kogu rikkumine olla teadmata, siis ei saa mingil juhul esineda sellist terviklikku rikkumist, nagu see otsuses on määratletud.
- 59 Komisjoni arvates tuleb teine väide tagasi lükata.

Euroopa Kohtu hinnang

- 60 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib ELTL artikli 101 lõike 1 rikkumine seisneda mitte üksnes üksikus teos, vaid ka mitmes teos või koguni vältavas tegevuses, isegi kui nende tegude või vältava tegevuse üks või enam elementi võivad ka iseenesest ja iseseisvalt endast selle sätte rikkumist kujutada. Kui erinevad teod kuuluvad „tervikplaani“ nende identse eesmärgi tõttu, mis rikub konkurentsitingimusi siseturul, siis on komisjonil õigus omistada nende tegude eest vastutus osalemise alusel rikkumises kui tervikus (vt selle kohta kohtuotsus, 24.6.2015, *Fresh Del Monte Produce vs. komisjon ning komisjon vs. Fresh Del Monte Produce*, C-293/13 P ja C-294/13 P, EU:C:2015:416, punkt 156 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 61 Ettevõtja, kes osales oma käitumisega ühes mitmeosalises rikkumises, mis vastab konkurentsivastase eesmärgiga kokkuleppe mõistele või kooskõlastatud tegevusele ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses ning mille eesmärk oli aidata kaasa rikkumise toimepanemisele tervikuna, võib olla ühtlasi vastutav sama rikkumise raames teiste ettevõtjate poolt toime pandud tegude eest kogu selle aja jooksul, mil ta selles rikkumises osales. See on nii juhul, kui on tõendatud, et kõnealune ettevõtja nõustus oma käitumisega panustama kõigi osavõtjate ühistesse eesmärkidesse ja et ta oli teadlik teiste ettevõtjate poolt samadel eesmärkidel kavandatavast või ellu viidud õigusvastasest tegevusest või et ta võis seda mõistlikult ette näha ja oli valmis seda riski võtma (vt selle kohta kohtuotsus, 24.6.2015, *Fresh Del Monte Produce vs. komisjon ning komisjon vs. Fresh Del Monte Produce*, C-293/13 P ja C-294/13 P, EU:C:2015:416, punkt 157 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 62 Seega võib ettevõtja olla osalenud otse kõigis konkurentsivastastes tegudes, mis moodustavad ühe ja vältava rikkumise ning millisel juhul on komisjonil õigus võtta ettevõtja vastutusele kogu selle tegevuse eest ja seega kogu rikkumise eest. On ka võimalik, et ettevõtja osales otse ainult osas ühe ja vältava rikkumise moodustavatest konkurentsivastastest tegevustest, kuid ta oli teadlik kogu muust teiste kartellis osalejate poolt samadel eesmärkidel kavandatavast või ellu viidud õigusvastasest tegevusest või et ta võis seda mõistlikult ette näha ja oli valmis seda riski võtma. Sel juhul on komisjonil samuti õigus ettevõtjale süüks panna rikkumise moodustav kogu konkurentsivastane tegevus ja järelikult rikkumine kui tervik (vt kohtuotsus, 24.6.2015, *Fresh Del Monte Produce vs. komisjon ning komisjon vs. Fresh Del Monte Produce*, C-293/13 P ja C-294/13 P, EU:C:2015:416, punkt 158 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 63 Selleks et kvalifitseerida erinevad tegevused üheks ja vältavaks rikkumiseks, tuleb kontrollida, kas need on omavahel täiendavad, see tähendab, et igaüks neist on suunatud lahendama üht või mitut tavapärasest konkurentsist tulenevat tagajärge, ning kas need aitavad vastastikuse toime kaudu kaasa kõikide konkurentsivastaste tagajärgede saavutamisele, mida nende tegude elluviijad on ühe eesmärgiga tervikplaani raames kavandanud. Ühe eesmärgi mõistet puudutav tingimus seevastu eeldab, et tuleb kontrollida, kas ei esine asjaolusid, mis iseloomustavad rikkumise osadeks olevaid tegusid, mis võivad osundada sellele, et tegevusel, mille on sisuliselt toime pannud teised osalevad ettevõtjad, ei ole sama konkurentsivastane eesmärk või mõju ning see ei kuulu seetõttu ühte „tervikplaani“ oma identse eesmärgi poolest, mis moonutab konkurentsi siseturul (vt selle kohta kohtuotsus, 19.12.2013, *Siemens jt vs. komisjon*, C-239/11 P, C-489/11 P ja C-498/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:866, punktid 247 ja 248).
- 64 Lisaks ei saa Euroopa Kohtu praktikast järeldada, et ELTL artikli 101 lõige 1 puudutab üksnes kas ettevõtjaid, kes tegutsevad turul, mida konkurentsipiirangud mõjutavad, või turgudel, mis turustusahelas eelnevad või järgnevad sellele turule või külgnevad sellega, või ettevõtjaid, kes kokkuleppe või kooskõlastatud tegevuse tõttu piiravad oma sõltumatut tegevust turul. Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast nähtub nimelt, et ELTL artikli 101 lõike 1 sõnastus viitab üldiselt kõigile kokkulepetele ja igasugusele kooskõlastatud tegevusele, mis kas horisontaalsetes või vertikaalsetes suhetes kahjustavad konkurentsi siseturul, sõltumata sellest, millisel turul pooled tegutsevad, ja ka

sellest, et asjaomaste kokkulepete tingimused puudutavad neist ainult ühe äritegevust (vt selle kohta kohtuotsus, 22.10.2015, AC-Treuhand vs. komisjon, C-194/14 P, EU:C:2015:717, punktid 34 ja 35 ning seal viidatud kohtupraktika).

- 65 Seda kohtupraktikat arvestades tuleb esiteks tagasi lükata apellandi argumendid, mille kohaselt on ühe, mitmeosalise ja vältava rikkumise õigusmõiste vastuolus ELTL artikliga 101 ja EMP lepingu artikliga 53.
- 66 Teiseks tuleb tõdeda, et vastupidi apellandi väidetule põhjendab Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 32–34, 41, 42 ja 46–48 seda kohtupraktikat meenutades kohtuotsust õiguslikult piisavalt.
- 67 Mis puudutab kolmandaks apellandi argumenti, mille kohaselt ei ole käesolevas asjas ühe rikkumise tuvastamise tingimused täidetud, sest komisjon ei ole asjaomast turgu määratlenud, siis tuleb tõdeda, nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 54 õigesti märkis, ja apellant möönab, et asjaolu, et rikkumisega hõlmatud kauba- ja geograafilised turud on eraldiseisvad, ei takista mingil juhul ühe rikkumise tuvastamist. Järelikult on see argument igal juhul tulemusetu.
- 68 Neljandaks ei rikkunud Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 63–71 õigusnormi, kui ta leidis, et komisjon võis käesolevas asjas tuvastada ühe eesmärgi esinemise, et tuvastada üks rikkumine. Nimelt tegi ta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 66, 69 ja 71 tehtud faktiliste järelduste alusel õiguslikult piisavalt kindlaks, et erinevatel etteheidetavatel tegudel oli sama eesmärk, see tähendab kõikide vannitoaseadmete ja -sisustuse tootjate eesmärk kooskõlastada oma tegevus hulгимүүјјате suhtes. Selles suhtes tuleb rõhutada, et vastupidi apellandi väidetule määrati ühise eesmärgi mõiste kindlaks, nagu nähtub punktides 66, 69 ja 71, mitte üldise viite abil konkurentsimoontuse esinemisele rikkumisest puudutatud turgudel, vaid viite abil erinevatele objektiivsetele teguritele, nagu hulгимүүјјате keskne roll turustusahelas, turustusahela iseloomulikud tunnused, kooskõlastusasutuste ja toodetevaheliste ühenduste olemasolu, salajaste kokkulepete rakendamise sarnasus ja asjassepuutuva tegevuse esemeline, geograafiline ja ajaline kattuvus.
- 69 Ilma et oleks vaja tõendada, et etteheidetavad tegevused üksteist täiendasid, kuna üks ja vältav rikkumine võidakse süüks panna mittekonkurentidest ettevõtjatele ja sellise rikkumise puhul ei ole vaja süstemaatiliselt asjaomaseid turgusid määratleda, ning arvestades, et apellant on ühelt poolt vastutav oma otsese osalemise eest etteheidetavas rikkumises ning teiselt poolt vastutav oma kaudse osalemise eest selles rikkumises, sest ta oli teadlik kogu muust teiste kartellis osalejate poolt samadel eesmärkidel kavandatavast või ellu viidud õigusvastasest tegevusest või et ta võis seda mõistlikult ette näha ja oli valmis seda riski võtma, siis ei saa neid asjaolusid arvestades Üldkohtule ette heita, et ta leidis, et komisjon ei teinud mingit viga, kui ta tuvastas käesolevas asjas ühe ja vältava rikkumise.
- 70 Mis puudutab lõpuks argumente vaidlusaluse otsuse osalise tühistamise kohta Üldkohtu otsustega, mille ese on käesoleva asjaga sama rikkumine, siis tuleb meenutada, et Üldkohus on ainsana pädev hindama tõendeid erinevate siseriiklike turgude kohta. Kuna nende argumentide eesmärk on seada kahtluse alla ühe, mitmeosalise ja vältava rikkumise esinemine, siis tuleb rõhutada, et asjaolu, et Üldkohus tühistas vaidlusaluse otsuse osas, milles see puudutab tõendit teatavate asjassepuutuvate ettevõtjate osalemise kohta etteheidetavas rikkumises teatavatel geograafilistel turgudel kindlatel ajavahemikel, ei ole piisav, et seada kahtluse alla Üldkohtu tõdemust kolme tootealamrühma ja kuut liikmesriiki hõlmava tervikplaani ning sama konkurentsi kahjustava eesmärgi olemasolu kohta. Olenevalt olukorrast võib selliste osaliste tühistamiste tulemuseks olla vaid igale ettevõtjale määratud trahvi vähendamine, kuivõrd nendele määratud trahvi arvutamisel võeti arvesse asjaomast geograafilist turgu.
- 71 Järelikult tuleb teine väide osaliselt tulemusetuna ja osaliselt põhjendamatusena tõttu tagasi lükata.

Kolmas ja neljas väide, mis puudutavad täieulatuslikku kohtulikku kontrolli ja trahvi proportsionaalsust

Poolte argumendid

- 72 Kolmandas väites kinnitab apellant, et õiguskindluse huvides ja selleks, et tagada õigus õiglasele kohtulikule arutamisele, on Üldkohus ja Euroopa Kohus igas nende menetluses olevas asjas, mis käsitleb komisjoni poolt trahvi või karistumakse määramist, kohustatud tegelikult kasutama täielikku pädevust, mille liidu seadusandja on neile andnud määruse nr 1/2003 artikliga 31, eelkõige kontekstis, kus ükski õigusnorm ei näe ette karistuste ühtlustamist ja komisjon on kohaldanud aastate 1998–2006 trahvide arvutamiseks kolme eri meetodit.
- 73 Kuid vaidlustatud kohtuotsuses kontrollis Üldkohus ainult trahvisumma kehtestamise õiguspärasust, erinevalt apellandi nõuetest.
- 74 Lisaks leiab apellant, et Üldkohus oleks käesolevas asjas pidanud trahvi vähendades arvestama rikkumise raskust, mis puudutab vaid piiratud arvu liikmesriike, millest enamus on väikesed liikmesriigid. Selles suhtes ei ole võimalik mõista, miks komisjon karistas käesolevas asjas etteheidetava tegevuse eest karmimalt kui kogu Euroopa majanduspiirkonna territooriumi hõlmavate sama laadi keelatud kokkulepete eest.
- 75 Veel kritiseerib apellant seda, et tema trahvisummat ei vähendatud ligikaudu kuus aastat kestnud haldusmenetluse liiga pika kestuse tõttu.
- 76 Neljandas väites kinnitab apellant, et vaidlustatud kohtuotsus rikub Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 49 lõikes 3 sätestatud proportsionaalsuse põhimõtet, millest tuleneb, et karistus peab vastama rikkumise raskusele. Selles küsimuses leiab apellant, et rikkumise raskuse kindlakstegemiseks peab Üldkohus arvesse võtma mõju, mida rikkumine turule avaldab, ning nendel turgudel saadud käivet; Üldkohus seda ei teinud.
- 77 Samuti oleks Üldkohus pidanud veenduma, kas vaidlusaluses otsuses ette nähtud trahvisumma oli absoluutväärtuses proportsionaalne, see aga ei ole nii juhul, kui 6,08 miljoni euro suurune trahv määratakse kokkuleppega hõlmatud käibe alusel, milleks oli ligikaudu 3,88 miljonit eurot.
- 78 Seetõttu palub apellant Euroopa Kohtul kõrvaldada Üldkohtu õigusvastased puudused ja vähendada ise määratud trahvi summat.
- 79 Komisjon palub kolmas ja neljas väide tagasi lükata.

Euroopa Kohtu hinnang

- 80 Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et ELTL artiklis 263 ette nähtud seaduslikkuse kontroll tähendab, et liidu kohus kontrollib vaidlustatud otsuse peale hagejate esitatud argumente nii õiguslikust kui faktilisest aspektist, ja et tal on pädevus hinnata tõendeid, tühistada see otsus ning muuta trahvide summat (vt kohtuotsus, 10.7.2014, Telefónica ja Telefónica de España vs. komisjon, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 81 Seaduslikkuse kontrolli täiendab täielik pädevus, mis liidu kohtule on vastavalt ELTL artiklile 261 antud määruse nr 1/2003 artikliga 31. See pädevus annab kohtule õiguse lisaks pelgale karistuse seaduslikkuse kontrollile asendada komisjoni hinnang enda omaga ja järelikult määratud trahv või karistumakse tühistada, seda vähendada või suurendada (vt kohtuotsus, 8.12.2011, Chalkor vs. komisjon, C-386/10 P, EU:C:2011:815, punkt 63 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 82 Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 47 tähenduses täieulatusliku kohtuliku kontrolli nõuete täitmiseks seoses trahviga peab liidu kohus ELTL artiklites 261 ja 263 ette nähtud pädevuse teostamisel analüüsima iga õiguslikku või faktilist argumenti, millega soovitakse tõendada, et trahvisumma ei ole kooskõlas rikkumise raskuse ja kestusega (vt kohtuotsus, 18.12.2014, komisjon *vs.* Parker Hannifin Manufacturing ja Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, punkt 75 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 83 Selle täieliku pädevuse teostamine ei tähenda siiski omaalgatuslikku kontrolli; samuti on menetlus võistlev. Üldjuhul peab hageja esitama väited vaidlustatud otsuse kohta ning nende väidete põhjendamiseks ka tõendid (vt kohtuotsus, 18.12.2014, komisjon *vs.* Parker Hannifin Manufacturing ja Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, punkt 76 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 84 Selles küsimuses tuleb rõhutada, et see, et kogu vaidlustatud otsuse üle omal algatusel kontrolli läbi ei viida, ei riku tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet. Selle põhimõtte järgimiseks ei ole vältimatult vaja, et Üldkohus, olgugi et ta peab vastama esitatud väidetele ning kontrollima nii õiguslikke kui ka faktilisi asjaolusid, peab omal algatusel uuesti läbi viima toimiku täieliku uurimise (vt kohtuotsus, 8.12.2011, Chalkor *vs.* komisjon, C-386/10 P, EU:C:2011:815, punkt 66).
- 85 Lisaks nähtub Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et Üldkohus on ainsana pädev kontrollima, kuidas komisjon on igal üksikjuhul hinnanud õigusvastase käitumise raskust. Apellatsioonkaebuse raames on Euroopa Kohtu kontrolli ese uurida esiteks, kas Üldkohus võttis õiguslikult korrektselt arvesse kõiki olulisi tegureid teatava käitumise raskuse hindamiseks ELTL artikli 101 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 seisukohast, ning teiseks, kas Üldkohus vastas õiguslikult piisavalt kõigile hageja argumentidele, millega taotleti trahvi vähendamist. Liidu konkurentsioiguse rikkumiste raskuse määramisel tuleb lähtuda mitmest tegurist, nagu trahvide hoiatav mõju, asjaomase juhtumi eripärsed asjaolud ja selle kontekst, sealhulgas iga ettevõtja käitumine, iga ettevõtja roll kartellikokkuleppe sõlmimisel, sellest saada võidud kasum, nende ettevõtjate suurus ja asjaomaste kaupade väärtus ning oht, mida seda liiki rikkumised liidu eesmärkidele kujutavad (vt selle kohta kohtuotsus, 11.7.2013, Team Relocations jt *vs.* komisjon, C-444/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:464, punktid 95, 99 ja 100).
- 86 Samas ei saa Euroopa Kohus appellatsioonimenetluses õigusküsimuste üle otsustades õigluse kaalutlustel asendada enda hinnanguga hinnangut, mille andis Üldkohus oma täieliku pädevuse raames trahvisummadele, mis on määratud ettevõtjatele liidu õiguse rikkumise eest. Ainult juhul, kui Euroopa Kohus leiab, et karistuse määr ei ole mitte ainult sobimatu, vaid ka niivõrd liigne, et see on ebaproportsionaalne, tuleb tal tuvastada, et Üldkohus on rikkunud õigusnormi trahvisumma sobimatuse tõttu (vt eelkõige kohtuotsus, 30.5.2013, Quinn Barlo jt *vs.* komisjon, C-70/12 P, ei avaldata, EU:C:2013:351, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 87 Kolmandat ja neljandat väidet tuleb analüüsida just seda kohtupraktikat arvestades.
- 88 Sellest kohtupraktikast nähtub aga selgelt, et esiteks puudutab täieulatuslik kohtulik kontroll ainult määratud karistust, mitte vaidlustatud otsust tervikuna, ning teiseks ei tähenda täielik pädevus ega seaduslikkuse kontroll omal algatusel kontrollimist ning seega ei nõua need, et Üldkohus omal algatusel uuesti toimiku täieliku uurimise läbi viib, sõltumata apellandi argumentidest.
- 89 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et alates vaidlustatud kohtuotsuse punktist 335 viis Üldkohus läbi trahvisumma tegeliku kontrolli, et ta vastas apellandi eri argumentidele ja et ta otsustas kohtuotsuse punktides 397–402 trahvisumma vähendamise nõude üle ega piirdunud seega trahvisumma seaduslikkuse kontrolliga, vastupidi apellandi väidetule. Selles küsimuses märkis Üldkohus kohtuotsuse punktis 384 täpsemalt, et „rikkumise raskuse“ ja „lisasumma“ 15% koefitsiendid olid kõige madalamad, arvestades rikkumise eriti tõsist laadi, ning leidis seejärel sama kohtuotsuse punktides 397–401, et ükski apellandi esimeses kohtuastmes esitatud asjaolu ei põhjendanud trahvisumma vähendamist.

- 90 Mis puudutab konkreetsemalt etteheidetava rikkumise raskuse hindamist, siis tuleb tõdeda, et Üldkohus meenutas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 381 muu hulgas 2006. aasta suuniste punkti 23, milles on ette nähtud, et „[h]indade määramise, turu jagamise ja tootmise piiramise horisontaalkokkulepped, mis on üldjuhul salajased, on juba oma olemuselt kõige tõsisemad konkurentsipiirangud. Konkurentsipoliitika seisukohast karistatakse selle eest karmilt. Seepärast on nimetatud rikkumiste puhul kasutatav osakaal üldjuhul astmestiku kõrgemal tasemel“. Üldkohus tõi kohtuotsuse punktis 383 ära põhjendused, millele komisjon tugines vaidlusaluse otsuse põhjenduses 1211 ja mille kohaselt on hindade kindlaksmääramise horisontaalkokkulepped oma olemuselt kõige kahjulikumad konkurentsipiirangud ning et tegemist on ühe, vältava ja mitmeosalise rikkumisega, mis hõlmab kuut liikmesriiki ja puudutab kolme tootealamrühma, ning tuvastas seejärel sama kohtuotsuse punktis 384 rikkumise eriti tõsise laadi, mis põhjendas 15% rikkumise raskuse koefitsiendi kohaldamist ning vaidlustatud kohtuotsuse punktis 385 apellandi osalemise tuvastatud rikkumise toime pannud „ettevõtjate tuumikrühmas“.
- 91 Olles seega võtnud arvesse kõiki etteheidetava rikkumise raskuse hindamise olulisi parameetreid, kusjuures hindade kindlaksmääramise horisontaalkokkulepped ja apellandi osalemine nendes on ka tõendatud, ning olles apellandi selle kohta esitatud argumentidele vastanud, ei rikkunud Üldkohus ühtegi õigusnormi ja täitis vaidlusaluse otsuse kohtuliku kontrolli kohustuse.
- 92 Seoses haldusmenetluse liiga pika kestusega tuleb meenutada, et kuigi mõistliku aja põhimõtte rikkumist komisjoni poolt võib põhjendada ELTL artiklite 101 ja 102 alusel läbi viidud haldusmenetluse tulemusel tema tehtud otsuse tühistamisega, kui see toob kaasa ka asjassepuutuva ettevõtja kaitseõiguste rikkumise, ei saa sellise mõistliku aja rikkumine, eeldusel, et see on tõendatud, tuua kaasa määratud trahvi summa vähendamist (vt eelkõige kohtuotsused, 9.6.2016, CEPSA vs. komisjon, C-608/13 P, EU:C:2016:414, punkt 61, ning 9.6.2016, PROAS vs. komisjon, C-616/13 P, EU:C:2016:415, punkt 74 ja seal viidatud kohtupraktika). Kuid nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 75, ei ole käesolevas asjas vaidlust selles, et apellant soovib oma argumendiga, et Üldkohus on haldusmenetluse liiga pikka kestust hinnanud vääralt, vaid seda, et talle määratud trahvisummat vähendataks.
- 93 Olenemata argumendi põhjendatusest tuleb see järelikult tulemusetuna tagasi lükata.
- 94 Lõpuks, mis puudutab määratud trahvisumma proportsionaalsust kui sellist, siis ei esita apellant ühtegi argumenti, mis kinnitaks, et määratud karistuse tase on sobimatu või ülemäärane. Tuleb tagasi lükata argument, et 6,08 miljoni euro suurune trahv on ebaproportsionaalne, arvestades keelatud kokkuleppega seotud 3,88 miljoni euro suurust käivet. Nimelt ei ole vaidlust selles, et käesolevas asjas Villeroy & Bochile ja tema tütarettvõtjatele määratud trahvi vähendati nii, et see vastavalt määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikele 2 ei ületaks nende eelmisel majandusaastal saadud kogukäibest 10%. See ülempiir aga juba tagabki, et trahv ei ole ebaproportsionaalne ettevõtjate suurusega, mis on määratud tema kogukäibe põhjal (vt selle kohta kohtuotsus, 28.6.2005, Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, punktid 280–282).
- 95 Seetõttu tuleb kolmas ja neljas väide osaliselt tulemusetuna ja osaliselt põhjendamatu tõttu tagasi lükata.
- 96 Kuna ühegi apellandi esitatud väitega ei saa nõustuda, tuleb apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

- 97 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõikes 2 on ette nähtud, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse. Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuse suhtes, on

kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja apellant on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

- 1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.**
- 2. Mõista kohtukulud välja Villeroy & Boch Austria GmbH-lt.**

Allkirjad